

EPKK INFOLEHT

Põllumajanduse ja toidu-uudised Euroopast

ÜPP REFORM, SUUND TERVIS- LIKUMALE TOIDULE JA JÄTKUVAD KRIISID

ELi uued poliitikad survestavad taimse dieedi eelistamist

Jaanuaris pooleaastast ELi Nõukogu eesistumisaega alustanud Portugalil on kavas jõuda ÜPP reformiläbirääkimistega maikuus lõpule. EL roheleppe egiidi all on komisjon võtnud suuna liha tarbimise ja tootmise vähendamisele: seda väljendatakse nii käimasolevas põllumajandustoodete promotsiooniprogrammis, kus punase liha tootmise ja tarbimise edendamise toetamine on pigem põlu all, ning selgesõnaliselt ka vastilmunud Euroopa vähivastase võitluse kavas, kus rõhutatakse liikumist nõ tervislikuma, vähem liha ja rohkem taimseid tooteid sisaldava dieedi suunas. Kas ja kuidas täpselt see tulevases seadusandluses sõnastub, on veel vara öelda. Samal ajal on endiselt päevakorras ko-roona, seakatk ja linnugriip ning takerdunud eksport, mis muudavad EL põl-lumajandusturu lähiaja väljavaated negatiivseks. Põllumajandustootjad otsi-vad lahendusi tööjõukriisi vältimiseks uuel hooajal.

SELLES NUMBRIS:

Portugali eesistumine - 2
Tehisintellekt - 3
ELi vähivastane võitlus - 5
Turuülevaade - 6
Kaubandus - 8
Ekspordiveeb - 9
Puidupõhine biomass - 10
Hollandi põllumehed - 11
Supermarketi farm - 12

PORTUGALI EESISTUMINE SOOVIB LÕPETADA ÜPP REFORMI

ÜPP roheline arhitektuur jäetakse kõrvale ja keskendudakse muudele aspektidele

Portugal kavatseb kasutada oma kuuekuulist eesistumisaega ühise põllumajanduspoliitika reformi lõpuleviimiseks, maapiirkondade arengu visiooni kinnitamiseks ja bioloogilise kontrolli julgustamiseks, et vähendada keemiliste pestitsiidide kasutamist. Portugali alalise esinduse põllumajandusnõunik César Cortes rõhutas oma kõnes Copa-Cogeca presiidiumile, et on aeg tegutseda õiglase, keskkonnasõbraliku ja digitaalse taastumise saavutamiseks. Edasine prioriteet on Euroopa sotsiaalsete õiguste samba elluviimine ja maailmale avatud Euroopa strateegilise autonoomia tugevdamine. Põllumajanduses on peamine eesmärk saavutada kokkulepe ÜPP reformi osas ja uurida üksikasjalikumalt maapiirkondade pikaajalist visiooni. Pestitsiidide säästvama kasutamise saavutamiseks soovib Lissabon edendada taimekahjurite vastu suunatud bioloogiliste tõrjevahendite kasutamist.

ÜPP REFORM, VISIOON MAAPIIRKONDADE ARENGUST, SÄÄSTEV TAIMEKAITSE

Eesistujariik keskendub ÜPP 2020. a. järgsele reformipaketile sh nii strateegilistele kavadele kui ka rahastamise, juhtimise ja järelevalve ning ühise turukorralduse määrusele. Sealjuures soovitakse ÜPP roheline arhitektuur praegu kõrvale jätta ja keskenduda paketi muudele aspektidele, et anda hoog sisse Euroopa Parlamendiga peetavatele läbirääkimistele. Taimekaitset puudutavate päevakorrapunktide raames kavatseb eesistujariik vahetada arvamusi taimetervise meetmete valmisoleku kohta põllumajandust ohustavate taimekahjurite, eriti *Xylella fastidiosa* vastu ja poliitilist arutelu bioloogiliste tõrjevahendite kasutamise üle.

METSA- JA LOOMADE HEAOLU STRATEEGIAD. MAHETOOTMISE TEGEVUSKAVA NING GMO-D

Aprilliks on Portugali ametnikud planeerinud heaks kiita ELi prioriteedid, mis esitatakse ÜRO toidusüsteemide tippkohtumisel, mis peaks toimuma tänavu sügisel (septembris - oktoobris). Liikmesriikidelt oodatatakse ka ELi uue metsastrateegia läbivaatamist ja liidu loomade heaolu strateegia (2012–2015) hindamist. Mais soovib eesistujariik saavutada ÜPP reformi osas poliitilise kokkuleppe. Ministrid vaatavad üle ka ELi mahepõllumajandusliku tootmise arendamise tegevuskava. Lisaks toimub arvamuste vahetus uudse geenomitehnoloogia õigusliku staatuse kohta, mille kohta ilmub uuring eeldatavalt aprilli lõpus. Juunis kavatseb eesistujariik uuesti käsitleda kaubandusega seotud põllumajandusküsimusi ja kutsub ministreid üles tegema otsuse bioloogiliste tõrjevahendite kasutamise kohta taimekaitses, samuti kuulama komisjonilt pikaajalist visiooni maapiirkondade kohta.

SEKTORI VASTUPIDAVUS JA TOIDUJULGEOLEK

Arvestades põllumajandussektori vastupidavuse tagamise ja kriisidele reageerimise võimekuse tähtsust, mille tõi hiljuti välja pandeemia, seatakse prioriteediks valdkondlikud meetmed Euroopa põllumajanduse ja toiduainete süsteemi taastamiseks ja struktuuri tugevdamiseks. Erilist tähelepanu pööratakse toidujulgeoleku suurendamisele turvalisuse ja tarneahelate jätkusuutlikkuse tagamiseks.

Loe Portugali eesistumisest SIIT.

Eesistujariik Portugal seab prioriteediks ÜPP reformi läbirääkimised ja püüab saavutada poliitilist kokkulepet.

TEHISINTELLEKT JA EUROOPA PÕLLUMAJANDUS

Põllumeeste ootused tehisintellekti arendustele

Jaanuaris korraldas EL põllumajandusühistute katusorganisatsioon Cogeca tehisintellektile pühendatud ettevõtlusfoorumi. See oli suurepärane võimalus arutada paljude põnevate väljakutsete üle ja joonistada "Põllumajandus 4.0" kontuurid, mis sarnaselt kontseptsiooniga "Veeb 4.0" põhineb andmete jagamisel ja nende kasutamisel intelligentsete masinate poolt.

Uute teemade ja kontseptsioonide puhul on asjakohaseid ja ebaolulisi küsimusi. Praegu ei ole enam aeg arutada, kas need tehnoloogiad tulevad meie taludesse - tegelikult on need juba osaliselt kasutusele võetud. Aastal 2020 oli põllumajandustootjate hinnangul kasutusel 75 miljonit (interneti abil) ühendatud seadet. Pole enam aega arutada selle revolutsiooni suuruse üle; teame, et see on tohutu, avaldades sügavat mõju meie igapäevatoole. Prognoositakse, et tehisintellekti üldine kasutamine põllumajandusturul kasvab hinnanguliselt 1,0 miljardilt dollarilt 2020. a. 4,0 miljardi dollarini 2026. aastaks, mis tähendab, et ajavahemikul 2020–2026 kasvab põllumajandusliku tehisintellekti sektor 25% aastas. Samuti pole enam aeg arutada põllumeeste soovi nende tehnoloogiate kasutamiseks. Enamik meist kasutab ühte või mitut tehisintellekti lahendust, isegi ilma sellest täielikult teadlik olemiseta. Me kasutame seiretööriistu, mobiilirakendusi, tarkvara, roboteid, ühendatud seadmeid jne. Aastaks 2050 loodavad teadlased, et keskmine põllumajandusettevõtte toodab ligi 4,1 miljonit andmepunkti päevas.

MIDA TÄHENDAB TEHISINTELLEKTI EDUKAS ARENG PÕLLUMAJANDUSE JA TOIDU VÄÄRTUSAHELA JAKS?

Olulisim küsimus, millele kollektiivselt vastama peame, on: „Mida tähendab tehisintellekti edukas areng põllumajanduse ja toidu väärtusahela jaoks?“ Olles näinud Cogeca ettevõtlusfoorumil palju näiteid ja rakendusi, on minu arvates oluline, et meie, põllumehed, oleme selle arengu liikuma panev jõud.

Tehisintellekt jääb vähemalt järgmistel aastatel tööriistaks. Tööriist pole olemuselt hea ega halb, see on see, mida me sellest teeme. Seega pole küsimus tehnofiiliks või tehnofobiks olemises, vaid poliitiliselt on oluline määratleda, millist tehisintellekti me Euroopas tahame. Peame toetama ELi ettevõtete ja idufirmade, mis tunduvad kõige lootustandvamad, buumi, et näha Euroopa meistrite edu selles sektoris. Praegu on ees USA ja lähitulevikus võivad meist mööda minna ka Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna riigid.

Niisiis, mida tuleks tehisintellekti arengu osas julgustada? On vähemalt kolm elementi, mis muudaksid selle positiivseks revolutsiooniks, mida ELi põllumehed ootavad.

1. TEHISINTELLEKT PEAB TOETAMA "MISSIOONILE ORIENTEERITUD" PÕLLUMAJANDUSE ARENGUT

Varasemad põllumajanduse revolutsioonid seadsid väärtuste keskmesse tootlikkuse kasvu. Praegune kliima- ja elurikkuse kriis, mis on seotud toiduohutuse säilitamise vajadusega, paneb põllumajanduse ja põllumajandustootjate ülesande proovile. Me ei saa eeldada tehisintellekti kasutamist pelgalt tootlikkuse kasvu eesmärgil. Tehniliste vahendite lõplik vorm peaks ületama tootlikkuse, integreerides eesmärgid olla sotsiaalselt vastutustundlik, keskkonnasõbralik ja populaarne põllumajandustootjate seas. Vee, lämmastiku, süsinikdioksiidi heitmete seireseadmed, plokiahela tehnoloogia, robotika ja juturobotid on mõned näited, millel on potentsiaali demonstreerida lõpptarbija jaoks olulisi kohustusi, millele põllumajandustootjad on pühendunud. Näidates põllumajanduse võimet süsiniku sidumiseks konkreetselt ja koguseliselt, peaks meie töö mulla, õhu ja elurikkuse alal aitama kujundada uusi toetuskeeme ja poliitikat, mis peaksid tootjatele tasuma nende teenuste ja ülesannete eest, mida nad kogu ühiskonna jaoks teevad. Kellelgi peale põllumeeste pole võimekust toota toitu ja siduda süsinikku samal ajal. Meie kui põllumajandustootjad teame ja tõestame seda homme uute tehnoloogiate abil.

2. TEHISINTELLEKT PÕLLUMAJANDUSES PEAB OLEMA POPULAARNE JA KUJUNDATUD KÕIGI PÕLLUMAJANDUSTOOTJATE JAKKS

„Põllumajandus 4.0” väljatöötamisega juba hästi tuvastatud risk on mitte kedagi maha jätta. Põllumajandustootjate jaoks on oluline, et nad saaksid valida põllumajandustavad, mida soovivad rakendada ning et nad saaksid nende uute tavade rakendamisel piisavat tuge ja juhiseid. Suur probleem on juurdepääs tehnoloogiatele ja nende maksumus, mis on sageli märkimisväärt ja kumulatiivne.

Varasemad agraarrevolutsioonid on olnud edukad, kuna suutsid olla populaarsed. On oluline, et tehisintellektiteenuste arendamisel järgitaks sama mudelit ja sellega kaasneksid ka uued ärimudelid. Küsimus tehnoloogia maksumusest Brüsseli aruteludes sageli ununeb. Niisiis, kuigi toetan nutikat põllumajandust uskuva Euroopa Komisjoni asepresidendi Frans Timmermans'i nägemust, on minu arvates oluline, et komisjon selgitaks mehhanisme, mille abil võimaldame põllumajandustootjatel tehisintellekti kasutamise osas oma valikuid teha.

Praegu on veel kaks suurt takistust, millele Euroopa üritab reageerida roheline kokkuleppe ja uue ühise põllumajanduspoliitika kaudu - lairibaühenduse täielik kasutuselevõtt maa- ja põllumajandustootjate koolitus. See võib kõlada tühisena, kuid just see mängib võtmerolli uute põllumajandusvormide kasutuselevõtmisel. Seega on oluline tagada, et majanduse taastamise programm sisaldaks muude meetmete hulgas investeringute toetamist tipptasemel tehnoloogiatesse nagu digitaliseerimine, tehisintellekt, robotika, droonid või uued aretustehnikad, eraldades piisavaid eelarvahendeid väljaspool põllumajanduse eelarvet. Usume ELi ühise poliitika jõusse ja toetame komisjoni jõupingutusi digitaalse ühisturu loomisel.

3. TEHISINTELLEKT PÕLLUMAJANDUSES PEAB PÕHINEMA PÕLLUMEESTE VALMISOLEKUL JAGADA NEILE KUULUVAID ANDMEID

Tehisintellekti kasutuselevõtt annab võimaluse töödelda tohutul hulgal andmeid, koondada ja vahetada teavet mitme andmeallikaga, et pakkuda põllumajandustootjatele ja nende ühistutele keeruliste otsuste tegemisel otsuste toetamise süsteeme.

Seega on põllumajandustootjad ja -ettevõtted enam kui nõus üksteisega andmeid jagama, kui see võiks nende endi tegevust paremaks muuta. Kuid nad teevad seda ainult siis, kui võimalikud eelised ja riskid on selgeks tehtud ning võib usaldada, et probleemid lahendatakse lepingute abil nõuetekohaselt ja õiglaselt. Seetõttu on ülioluline määratleda andmeõiguste, juurdepääsuõiguste ja andmete taaskasutamise õiguste peamised põhimõtted. Esimese ELi hea tava juhendi, kuidas põllumajandustootjatele need õigused tagada, allkirjastas Copa-Cogeca koos teiste oluliste valdkondlike organisatsioonidega 2018. aastal. See näitab poliitilise dialoogi alustamise tähtsust, kuna tehnoloogiad arenevad edasi ja nende kõrvalmõjud tuleb piirata. Lõpuks on ülioluline, et andmeid säilitataks Euroopas.

Vajame soodsat regulatiivset keskkonda, mis suurendab meie investeringuid ja projitseerib meie väärtusi tulevikku. Vajame juurdepääsu rahastamis- ja tugiskeemidele. Peame tunnistama väärtust, mida meie ettevõtted loovad oma põllumajandustootjate, keskkonna ja tarbijate kasuks.

Artikli autor on Cogeca asepresident Bernard Ader.

KOMISJON TUTVUSTAS EUROOPA UUT VÄHKTÕEVASTASE VÕITLUSE KAVA

Kava hõlmab kõiki poliitikavaldkondi, sh põllumajandust ja keskkonda

Euroopa Komisjon esitles 3. veebruaril Euroopa vähktõevastase võitluse kava. See on von der Leyeni komisjoni üks peaprioriteet tervise alal ja tugeva Euroopa terviseliidu üks põhiline tugisammas. Vähktõevastase võitluse kava määratleb EL uue lähenemise vähktõve ennetusele, vähiravile ja hooldusele. Kava lähtekohad on uued tehnoloogiad, teadus ja innovatsioon. Euroopa vähktõevastase võitluse kava on toetatud meetmetega, mis hõlmavad kõiki poliitikavaldkondi alates tööhõivest, haridusest, sotsiaalpoliitikast ja võrdsusest kuni turunduse, põllumajanduse, energeetika, keskkonna ja kliima, transpordi, ühtekuuluvuspoliitika ja maksustamiseni. Vähktõevastase võitluse kava keskmes on neli peamist tegevusvaldkonda kümne juhtalgatuse ja mitme tugitegevusega. Selle rakendamiseks kasutatakse kõiki komisjoni rahastusvahendeid, mille raames eraldatakse vähktõvega võitlemiseks kokku neli miljardit eurot, sealhulgas programmidest „EL tervise heaks“, „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“. Loe lähemalt [SIIT](#).

TERVISE EDENDAMINE PAREMA JUURDEPÄÄSU KAUDU TERVISLIKULE TOITUMISELE JA KEHALISELE AKTIIVSUSELE

Toitumine. Komisjon vähendab veelgi kantserogeensete saasteainete sisaldust toidus. Uusimate kättesaadavate teaduslike tõendite põhjal kehtestatakse enamiku nende saasteainete piirnormid. Seejärel keskendutakse tervisliku toidu kättesaadavamaks muutmise meetmetele. Samal ajal uurib komisjon koos liikmesriikidega võimalusi maksusoodustuste tegemiseks tervisliku toidu tarbimise suurendamiseks, samuti meetmeid tarbijate teavitamise ja tervisealase kirjaoskuse parandamiseks ning vähiriskidega seotud toodete turustamise ja reklaamimise käsitlemiseks.

Nagu teatati strateegias „Talust taldrikule“, teeb komisjon 2023. aastal ettepaneku vaadata läbi ka ELi koolipuuvilja-, -köögivilja ja -piima kavvad, et muuta tervislikud tooted lastele paremini kättesaadavaks ja parandada arusaamist tervisliku toidu eelistest. Selle toetamiseks luuakse ELi mobiilirakendus vähi ennetamiseks. Samuti tehakse ettepanek ühtlustatud ja kohustusliku pakendi esikülje toitumisalase märgistuse kohta, et anda tarbijatele võimalus teha teadlikke, tervislikke ja jätkusuutlikke valikuid.

Reklaam ja turundus: komisjon toetab liikmesriikide ja sidusrühmade jõupingutusi ebatervislike toiduainete turundamise vähendamiseks mõeldud tõhusate poliitikate ümberkujundamisel ja rakendamisel, sealhulgas parimate toitumispraktikate rakendamise kohta ühtse meetme abil. Komisjon vaatab läbi põllumajandustoodete müügi-edenduspoliitika, et suurendada selle panust säästvasse tootmisse ja

tarbimisse ning kooskõlas üleminekuga taimsele toidule, kus on vähem punast ja töödeldud liha ning muid vähiriskiga seotud toite ja rohkem puu- ja köögivilja.

Alkohol: See hõlmab eesmärki saavutada alkoholi kahjuliku tarvitamise suhteline vähendamine aastaks 2025 vähemalt 10%. Lisaks vaatab komisjon läbi ELi õigusaktid alkoholi maksustamise ja eraisikute piiriüleste ostude kohta, tagades, et see jääb avaliku sektori tulude ja tervisekaitse eesmärkide tasakaalustamiseks endiselt sobivaks. Et vähendada noorte kokkupuudet alkoholireklaamiga, jälgib komisjon tähelepanelikult audiovisuaalse meediateenuse direktiivi sätete rakendamist, mis käsitlevad alkoholsete jookide kommertsteadaandeid, sh veebipõhistel videojagamise platvormidel. Ka vaatab komisjon läbi alkoholsete jookide müügi-edenduspoliitika ja teeb lisaks ettepaneku teha kohustuslik märgistuse koostisosade loetelu ja toitumisalase teabe kohta alkoholsete jookide etikettidel enne 2022. aasta lõppu ja tervisealaste hoiatuste kohta enne 2023. a. lõppu.

Keskkond: Euroopa vähiplaan on tihedas koostöös roheleppes ja selle nullreostuse tegevuskavaga, et tõhustada pinna-, põhja- ja joogivees, pinnases ja õhus sisalduvate saasteainetega seotud meetmeid. Kehtivate õhukvaliteedialaste õigusaktide hinnangu põhjal vaadatakse ELi õhukvaliteedi standardid läbi aastaks 2022, et viia need paremini vastavusse Maailma Terviseorganisatsiooni WHO soovistega. Parema seire-, modelleerimis- ja õhukvaliteediplaan aitab kohalikel omavalitsustel saavutada puhtamat õhku. Vee raamdirektiivi kohaselt teeb komisjon ettepaneku kehtestada või karmistada piiranguid teatavate saasteainete kontsentratsioonidele pinna- või põhjavees, mis võib soodustada vähi esinemist, sealhulgas kalade ja koorikloomade tarbimise kaudu.

Loe komisjoni teatist [SIIT](#).

TURUÜLEVAADE

Suurimad probleemid on sea- ja linnuliha, lillekasvatuse, veini ja kartulisektoris

ELi põllumajandusturu väljavaated on järgmistel kuudel negatiivsed koroonapiirangute tugevdamise tõttu liikmesriikides, kaubanduse dünaamika (vein, juustud, töödeldud kaubad, oliivid, suhkur, kartul, biokütused jne) või loomateravishoiu probleemide (linnugriip, SAK) tõttu. Muutunud on tarbimine (nt HoReCa sulgemine ja kõrge lisandväärtusega toodete tarbimise vähenemine).

ELI-ÜHENDKUNINGRIIGI KAUBAVAHETUST TULEB JÄLCIDA

Põllumajanduse tarneahel tervitas ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingut. Selle rakendamise järgselt ei ole esinenud suuri häireid ega olulist mõju turule või hindadele. Sellest hoolimata peame rõhutama, et oleme alles väga varajases staadiumis ja kaubandusmahud ei ole olnud tavapärased erinevatel põhjustel, sealhulgas laovarude kogumine enne Brexitit.

Arvestades suurt hulka riskitegureid, peame jätkama olukorra jälgimist. ELi-Ühendkuningriigi kaubavahetusel on lisakulusid ning see mõjutab tarneahelaid. Mõned ELi piimaühistused on teatanud halduskoormusega seotud kulude suurenemisest 8%. Puu- ja köögiviljasektoris teatati 400-500 euro suurusest lisakulust veoki kohta. Segakaupadega veokite puhul on veel lisaks täiendav keerukuse ja kulude kiht.

Rakendamist tuleb jälgida keskpikas perspektiivis, eriti kui tuleb muudatusi reeglites (regulatiivsed lahknemised) või kui kolmandate riikidega sõlmitakse olulisi kokkuleppeid. Milline saab olema tarbijate käitumine ja eelistused pikas perspektiivis? Aeg näitab.... Lisaks kutsume Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles hoolikalt kaaluma Brexiti mõju Euroopa põllumajandussektorile ja tagama, et sektor saaks kasu Brexiti kohanemise reservist.

Sealiha hind on allpool tootmiskulusid SAK-i, kaubanduspiirangute ja Covidi tõttu.

SEALIHA

Euroopa sealihaturg halveneb väga madalate, allpool tootmiskulusid olevate hindade tõttu Covidi, SAK-i olukorra ja rahvusvahelise kaubanduse koosmõjul. Tapmisvõimsus on mõnevõrra paranenud ning pörsaste hinnad on veidi tõusnud. Palju on probleeme eelkõige kõrgema väärtusega tükkide müügiga, mis olid mõeldud restoranidele ja toitlustusteenuste pakkujatele. Euroopa sealihatarbimine on veidi vähenenud. Juba võib täheldada tootmise langust; teatati ka töötajate puudusest seafarmides.

LINNULIHA JA MUNAD

Viimasel ajal täheldati märkimisväärset hinnalangust. Kuna suurem osa HoReCa sektorist on endiselt suletud, on probleeme olnud nii linnuliha kui ka munade müügiga. Eriti munaturu olukord on mõnes riigis dramaatiline. Broileritootmises on puudu lindude püüdjatest.

LILLED JA ILUTAIMED

Kogu tootmine, tarbimine ja hinnad on veidi langenud. Istikute transport kolmandatest riikidest on väga keeruline, kuna toimub vähem lende ja transpordikulud on kõrgemad. Viimase sulgemise ajal olid paljud lillede ja taimede müügile keskendunud jaemüüjad taas sunnitud oma poed sulgema. Tooteid müüdi ainult jaemüügi kaudu. Kui see samal viisil jätkub, tuleb suures koguses ilutaimi ja lilli taas hävitada.

PUU- JA KÖÖGIVILI

Tarbijad ELis on pandeemia ajal suurendanud eelkõige tsitrusviljade, viinamarjade, õunte, tomatite ja konservide tarbimist. Kaubavahetuse maht Ühendkuningriigiga ei tundu olevat kaubanduslepingu järk-järgulisest rakendamisest mõjutatud. Teatavates piirkondades on endiselt probleemiks tööjõu kättesaadavus, ekspordi kulude kasv (konteinerite kättesaadavus) ja kõrgemad tootmiskulud.

KARTUL

COVID 19 piirangute ja väiksema nõudluse tõttu on turuhinnad kartulikasvatavate tootmiskuludest madalamad ning tuleb tegeleda ülejääkidega. Seemnekartulikaubandus ELi ja Ühendkuningriigi vahel võib olla häiritud, kuna ELi samaväärse kohtlemise ettepanek ei hõlma seemnekartulit. 2020. a. suurem osa toidukartulit eksporditi. Töötlemiseks mõeldud seemnekartuli osas on ülejääk.

TERAVILI

Euroopa teravili on maailmaturul konkurentsivõimeline, arvestades Venemaa poolt nisule, maisile ja odrale kehtestatud ekspordimakse. Venemaa valmistab järgmise turustusaasta koroonaviiruse pandeemia ajaks ette kodumaiste toiduainete hinnatõusu ohjeldamiseks püsivat teravilja ekspordimehhanismi. Kõva nisu on rapsi hinna tõttu vähe atraktiivne, mis kahjustab maailma varude taastamist, mis olid viimase turustusaasta jooksul madalal tasemel Covidi tõttu suurenenud tarbimise tõttu. Veokulud kasvavad.

ÕLISEEMNED

Sektorit mõjutavad tugevalt naftahindade tõus, dünaamiline nõudlus palmiõli järele, tööjõupuudus ja ekspordimaksu kehtestamine Malaisias, India impordimaksude langetamine, et kaitsta siseturgu hinnatõusu eest, ebakindlus sojaubade saadetiste suhtes Argentinast. Õliseemnete hinnad kasvavad.

LOOMASÖÖT

Loomasööda, eriti valgusöötade, sh soja hind on tõusuteel. See probleem puudutab eriti Iirimaa ja Sloveeniat, kus hinnatõus on väga suur. Tundub, et see on tingitud nii teravilja hinnatõusust kui ka probleemidest Argentinast pärit soja impordiga.

VEIN

COVID 19 piirangud (HoReCa sulgemine, turismi puudumine jne) mõjutavad endiselt tõsiselt veinisektorit. Jõulude ja aastavahetuse tähistamise ajal tarbimine kasvas, eriti vahuveinide puhul, kuid alates jaanuarist on turud taas aeglustunud. ELi ekspordi mõjutavad Brexit ja USA tollitariifid. Sektor on komisjonile tänulik erakorraliste turumeetmete pikendamise eest ühe aasta võrra, kuid olukorra ületamiseks on endiselt vaja lisaelarvet.

PIIM

ELi piimatoodang oli detsembris stabiilne, 27 liikmesriigis kasvas toodangukumulatiivselt vaid 0,2%, kusjuures märkimisväärne langus registreeriti suurimates tootjariikides Prantsusmaal (-1,4%) ja Saksamaal (-1,1%) %. Piimatoodang kasvas kogu möödunud aasta jooksul põhimõtteliselt kõigis liikmesriikides kokku 1,7%, ulatudes 145,4 miljoni tonnini. Peamiste eksportijate ühine piimatoodang kasvas eelmisel aastal 1,9%, kuid detsembris "ainult" 1,7%, kuna Austraalia langus ning ELi ja Uus-Meremaa tagasihoidlik kasv andsid teatud vastukaalu tohutule kasvule Ameerikas. Piima tarbimise osas ELis oli 2020. aastal kasv kõigi piimatoodete lõikes, välja arvatud kodutarbimiseks mõeldud koor, kuid ükski kategooria ei kogenud ebaproportsionaalset kasvu. Joogipiim oli suur võitja, kes sai kasu kodutarbimise suurenemisest. Detsembris oli eriti tugev lõssipulbri ja värskete piimatoodete tootmine.

TAKISTUSED SAKSAMAA PIIRIÜLETUSEL COVIDI PIIRANGUTE TÕTTU

Hiljuti väljakuulutatud meetmete tõttu erinevate COVID-19 tüvede leviku piiramiseks on teateid Tšehhist ja Austriast, kus ilmnevad viivitused ja suured ummikud, sest juurdepääs Saksamaa piiride ületamiseks on oluliselt piiratud. Saksamaa ametiasutused koostasid Austria, Tšehhi ja Slovakkia kõrge riskiga piirkondade nimekirja. Veokijuhid peavad Saksamaale sõitmiseks esitama negatiivse Covid-testi.

ELi põllumajandusturgude väljavaated on järgmistel kuudel negatiivsed Covid-piirangute, kaubanduse arengute ja muutunud tarbimise tõttu.

EUROOPA KOMISJON TUTVUSTAS UUT KAUBANDUSPOLIITIKAT

Lähiaastate kaubandusstrateegia keskmes on kestlikkus

18. veebruaril esitas Euroopa Komisjon oma eelseisvate aastate kaubandusstrateegia. Avatud strateegilise autonoomia põhimõttele tuginedes aitab see ELi avatuse kaudu taastada majandust, toetades rohe- ja digipööret, samuti pööratakse suurt tähelepanu mitmepoolsuse tugevdamisele ja ülemaailmsete kaubandusreeglite reformimisele, et tagada nende õiglus ja kestlikkus. Vajaduse korral võtab EL oma huvide ja väärtuste kaitsmisel jõulisema seisukoha, kasutades selleks ka uusi vahendeid.

ÜLEILMSED KAUBANDUSREEGLID JA KLIIMANEUTRAALNE MAJANDUS

Vastusena praegustele probleemidele seatakse strateegias prioriteediks Maailma Kaubandusorganisatsiooni ulatuslik reform, mis hõlmab üleilmseid kaubandus- ja kliimakohustusi, uusi digikaubanduse eeskirju, rangemaid reegleid konkurentsimoontonustega võitlemiseks ning siduva vaidluste lahendamise süsteemi taastamist. Uus strateegia tugevdab kaubanduse suutlikkust toetada digi- ja kliima-üleminekut. Esiteks aitab see saavutada Euroopa roheleppe eesmärgi. Teiseks aitab see digimajanduses kaotada põhjendamatud kaubandustõkked ja tänu sellele kasutada digitehnoloogiat paremini ka kaubanduses. Tugevdades oma liitlussuhteid, näiteks Atlandi-ülest partnerlust, ning pöörates suuremat tähelepanu naaberriikidele ja Aafrikale, saab EL üleilmseid muutusi paremini kujundada. EL võtab kasutusele rangema ja jõulisema lähenemise kaubanduslepingute rakendamisele ja täitmise tagamisele, võideldes ebaausa kaubanduse vastu ja tegeledes kestlikkusega seotud probleemidega. EL suurendab jõupingutusi tagamaks, et tema lepingud toovad töötajatele, põllumajandustootjatele ja kodanikele lubatud kasu. Strateegia aluseks on ulatuslik ja kaasav avalik konsultatsioon, mille käigus saadi sidusrühmadelt rohkem kui 400 seisukohavõttu. Loe lähemalt [SIIT](#).

UURING KAUBANDUSLEPETE MÕJUST

Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse 26. jaanuaril avaldatud uuringus käsitleti kahe teistkümnne kaubanduslepingu kumulatiivset mõju põllumajanduslikule toidutööstusele 2030. aastaks. Uuring hõlmas ELi poolt hiljuti sõlmitud või rakendatud vabakaubanduslepinguid ning ELi päevakorras olevaid kaubanduslepinguid. Uuriti kahte stsenaariumi: ambitsioonikat (tollitariifide täielik liberaliseerimine 98,5% ulatuses kõikide toodete puhul ja tariifide osaline vähendamine 50% ulatuses ülejäänud toodete puhul) ning konservatiivsemat (tollitariifide täielik liberaliseerimine 97% ulatuses ja vähendamine 25% ülejäänud toodete puhul). Lisaks hõlmab stsenaarium viit läbirääkimiste tulemuse alusel modelleeritud vabakaubanduslepingut. Mõlema stsenaariumi tulemusi võrreldakse praeguste suundumuste jätkumise stsenaariumiga 2030. aasta seisuga.

KAUBANDUSLEPETEST ON KASU

Mõlema stsenaariumi tulemused kajastavad 2030. aastaks positiivset mõju ELi põllumajandustoodete kaubandusbilansile. Kui ELi kaubanduspartnerid saavad juurdepääsu ELi turule, kasvab ka ELi eksport märkimisväärselt. Alusstsenaariumiga võrreldes eeldatakse, et ELi põllumajandustoodete eksport kaheistkümnnesse riiki, kellega on sõlmitud vabakaubanduslepingud, suureneb 25% (konservatiivne stsenaarium) ja 29% (ambitsioonikas stsenaarium) võrra ning import suureneb 10% (konservatiivne stsenaarium) ja 13% (ambitsioonikas stsenaarium) võrra. See vastab ELi põllumajandustoodete kogueksporti suurenemisele 4,7 miljardi euro võrra (konservatiivne) ja 5,5 miljardi euro võrra (ambitsioonikas) ning põllumajandustoodete koguimpordi suurenemisele 3,7 miljardi euro võrra (konservatiivne) ja 4,7 miljardi euro võrra (ambitsioonikas). Uuring kinnitab, et ELi põllumajandussektorele toob ELi kaubanduse tegevuskava kasu. 2016. ja 2021. aasta kumulatiivsete mõjuhinangute võrdlus näitab, et tariifikvoodid aitasid tõhusalt leevendada mõju tundlikele sektoritele nagu veiseliha-, riisi- ja suhkrusektor. 2016. aasta uuringust saime juba teavet Mercosuri riikide suhtes rakendatud strateegia kohta ning ajakohastamisel saab seda kasutada käimasolevatel kaubandusläbirääkimistel tõendina tariifikvootide vajalikkusest. Lisaks võib ambitsioonikas tulevane ÜPP, mis toetab innovatsiooni, kestlikkust ja konkurentsivõimet, aidata vähendada kaubandusläbirääkimiste mis tahes negatiivseid tulemusi ning tugevdada positiivseid. Loe uuringut [SIIT](#).

UUS VEEBIKESKKOND EKSPORDI-TURGUDE TUTVUSTAMISEKS

Eksport EL-ist, importimine EL-i - kõik, mida peate teadma

Euroopa Komisjon on avanud uue veebikeskkonna **Access2Markets**, milles leidub olulist infot Euroopa Liidu ja kolmandate riikide, sh UK kaubavahetuse kohta. Teavet kuvatakse nii ekspordi- kui impordinõuete ja -tingimuste kohta ning seda nii nende kolmandate riikide kohta, kellega on Euroopa Liit sõlminud vabakaubanduslepingud, kui ka nendega, kellega leping on läbirääkimisel või kellega protsessi pole alustatudki. Seega sisaldab andmebaas infot peaaegu enamuse maailma riikide kohta.

INFOT LEIAB KAUBAKOODIDE JA RIIKIDE KAUPA

Peasjalikult on info jagatud HS koodide ja riikide põhisel. Kuuekohalise HS koodiga toote ja/või otsitava riigi kohta on info jagatud vastavalt: tariifid, maksud, päritolureeglid, tollimenetlus, kaubandustõkked ja statistika. Osa veebikeskkonnas kuvatavast infost on nõ dunaamiline ehk seda muudetakse koheselt, kui saadakse uut teavet. Teiseks on staatiline osa, mille hõlmavad peamiselt mõisted ja selgitused ning EL-i kaubanduslepete tutvustused ja tingimused, mis ajas väga palju ei muutu. Veebikeskkond ei ole ühe valdkonna põhine, vaid infot saab otsida kõikide toodete kohta, samas on leida ka spetsiifilisemat teavet, nt kui üks kaubanduspartner on keh-testanud riigisiselt mingi spetsiifilise nõude nt loomade heaolule. Sellisel juhul näidatakse info kõigi nende toodete juures, mida spetsiifilised nõuded puudutavad. Hetkel ei ole veebikeskkond täiesti valmis, seega kogu info kõikide toodete kohta ei ole veel kättesaadav. Eriti puudutab see toidutooteid, mille puhul on riigid, sh ka ELi liikmesriigid kehtestanud palju erisusi.

Juhul, kui ettevõtja otsib infot mõne kolmanda riigi toote kohta, tuleks tal välja selgitada esmalt toote HS kood. Kuigi HS koodid on WTO-s kokku lepitud, võivad riigid siiski teatud tooteid määratleda erinevalt. Seejärest soovitatakse toote kood esmalt eksporditava riigi vastavas ametis üle kontrollida. Kui HS kood teada, siis on võimalik uurida, kas tegemist on riigiga, millel on EL-il vabakaubandusleping ning kas soodustariife on võimalik rakendada. Paljudel juhtudel on soodustariif null; seda siiski juhul, kui toote päritolu on tõendatav. Osad riigid ei nõua mõne toote puhul soodustariifiga eksportimiseks päritoluriigi tõendamist, kuid mõnel juhul tuleb seda teha vastava dokumendiga. Samuti on sealt leitavad päritolu tõendamise pädevad asutused. Riigiga, kellega vabakaubanduslepingut ei ole sõlmitud, võib ette tulla olukordi, kus EL-i liikmesriike koheldakse erinevalt. Nt mõne toote puhul võib osadel liikmesriikidel olla tariifisoodustus, samas kui teistele kohaldub tollitariif.

INFO VAJALIKE TOLLIDOKUMENTIDE KOHTA

Lisatud info tollidokumentatsiooni kohta: kes väljastab, kuhu esitada, mis keeles, kuipalju maksab, kui kaua kehtib. Mõnede riikide puhul on olemas ka tollideklaratsiooni vormi näidised, koos inglisekeelsete tõlgetega ja selgitustega. Lisaks tollimaksudele kajastab andmebaas riikide kohta kõikvõimalikke muid riiklikke ja ka kohalikke makse nt käibemaksu, aktsiisi vm (nt juhul, kui osariikides on erinev maksusüsteem). Ka impordi puhul kajastatakse vastavaid andmeid ning süsteemist saab kaubandustõkete kohta infot ka teiste liikmesriikide kohta. Infot leiab ka EL-i üldisest nõuetest, mis kehtestatakse kolmandatele riikidele, nt loomade heaolu nõuded, pakendimaks jm tehnilised tõkked ning vastutus, sh kindlustus.

ÜLEVAATE RIIKIDE JA KAUBANDUSLEPETE KOHTA

Riikide kohta saab andmebaasist üldise ülevaate, infot sõlmitud rahvusvahelistest kokkulepetest, ka sanktsioonidest, pädevatest ametitest, tollikontrollist, standarditest. Riikide statistika osas kajastatakse kaubavood nii EL ja kolmandate riikidei kohta; eraldi võib vaadata ka liikmesriikide statistikat (EuroStati andmed).

Rules of origin

Trade agreements

Statistics

Company stories

Focus on SMEs

PUIDUPÕHISE BIOMASSI KASUTAMISEST ENERGIA-TOOTMISEKS EL-S

Ilmus Teadusuuringute Ühiskeskuse uuring

Metsi seostatakse sageli lahendustega kahele peamisele meie planeeti kimbutavale keskkonnakriisile: kliimamuutused ja elurikkuse vähenemine. EL on kavandanud Euroopa rohelise kokkuleppe, mille eesmärk on mõlema nähtuse leevendamine. Elurikkuse strateegia on selle rakendamise kriitiline komponent. ELi elurikkuse strateegia aastaks 2030 võeti vastu 2020. aasta mais. Strateegia tekstis on jaotises 2.2.5 („Win-win lahendused energiatootmiseks”) viidatud aruandele metsa biomassi kasutamise kohta energia tootmiseks 2020. aasta lõpuks ja sellele on lisatud ELi biomajanduse strateegia pealkirjaga „ELi ja ülemaailmse biomassi pakkumise ja nõudluse ning sellega seotud jätkusuutlikkuse hindamine”. Käesolev aruanne on kirjutatud vastusena sellele punktile.

KÄSITLETAKSE KOGU PUIDUPÕHISE BIOMASSI VÄÄRTUS-AHELAT

Selles dokumendis käsitletakse kogu puidupõhise biomassi väärtusahelat alates puidu esmatootmisest kuni töötlemise ja kasutamiseni, taaskasutamise ja eluea lõpuni. Esmalt kirjeldatakse ELis bioenergia biomassi andmeala, et lahendada küsimus, millised on ELis bioenergiale mõeldud puidupõhise biomassi kohta kättesaadavad andmeallikad ja kuidas neid saab kasutada ühtlustatud hindamiseks ELi tasemel. Andmeallikatele tuginedes selgitame seejärel olukorda Euroopa metsasektoris, rõhutades metsandus- ja energiaspektori vastastikkuseid seoseid. Kui rõhutada metsatööstuse ja energiaspektori vastastikkuseid mõjusid ning ühtlasi nende haprust ja vastupanuvõimet, siis ilmnevad teatud suundumused. Andme-

te põhjal näeme, et puidupõhise biomassi üldine kasutusala kasvab.

EBAKÕLAD STATISTIKAS

Teine küsimus, millele eksperdid proovisid vastata, on järgmine: millised on bioenergia eesmärkidel kasutatava puidupõhise biomassi eri allikate suundumused? Lisaks selgub olemasoleva statistika uurimisel, et andmetes on vastuolusid: ametlike kasutusviiside ja puidupõhise biomassi allikate vahel on märkimisväärne lõhe. Materjali- ja energiakasutusest tulenevad ümarpuidu tootmise hinnangud näitavad, et andmed tootmise kohta on tegelikkusest väiksemad ja seda just energia-sektoris. Seetõttu esitame järgmise küsimuse: miks on puidupõhise biomassi allikatena esitatud kogused Euroopas palju väiksemad, kui tegelikult kasutatud puidukogused? Looduslikud häiringud, millele järgnevad sanitaarraiad, on aastatel 2014–2018 Kesk-Euroopas dramaatiliselt suurenenud, tuues turule märkimisväärses koguses kahjustatud puitu. Lühiajalises perspektiivis võib kahjustatud puidu ülepakkumine turgu moonutada, vähendades puidu hindu ja suunates puiduvooge energiatootmisse.

"WIN-WIN" JA "LOSE-LOSE" MUDELID

Neljas küsimus, millele proovitakse vastata, on järgmine: millised on looduslike häiringute tagajärjed puidutarnetele? Viies küsimus: kuidas saaksime tagada, et kliimale kasulikud metsamajandamise tavad on kasulikud ka bioloogilisele mitmekesisusele? Hinnatakse kolme majandamistava, mis on seotud nõudlusega bioenergia tootmiseks vajamineva puidu järele.

Põhjaliku temaatilise kirjanduse ülevaate abil võrreldakse erinevate majandamistavade mõju nii elurikkusele kui ka kliimamuutustele ning pakutakse välja mõlemale positiivselt kaasa aitavaid kasulikke juhtimistavasid. Samuti määratletakse „lose-lose” olukorrad, kus kahjustatakse nii kliimat kui ka metsa-ökosüsteeme. Sel viisil kirjeldatakse juhtimise valdkonna tasandeid puidu turule toomiseks. Loe lähemalt [SIIT](#).

Uuringus käsitletakse puidupõhise kogu biomassi väärtusahelat alates puidu esmatootmisest kuni töötlemise ja kasutamiseni, taaskasutamise ja eluea lõpuni.

HOLLANDI FARMERID KOLIVAD LIIGRANGETE KESKKONNANÕUETE TÕTTU VÄLISMAALE

Odavam on rentida maad Saksamaal, kui osta fosfaadi kasutusõigust kodus

Väljaanne „Politico“ kirjutas veebruaris, et maa hind Hollandis on Euroopa kõrgeimate hulgas. See muudab põllumajandustootjate jaoks atraktiivseks maa müüa ja minna Kanadasse või Taani ning osta palju suurem talu. Samal ajal kardetakse, et emigreeruvad Hollandi tootjad toovad oma ülitõhusad tehnikad kaasa uude koduriiki, tekitades samu saasteprobleeme, mis sundisid neid kodumaalt lahkuma.

Madalmaade talupidajad, kes töötavad väikesel tihedalt rahvastatud maa-alal, on juba pikka aega emigreerunud. Kuid see trend on viimase viie aasta jooksul intensiivistunud, sest tootjad tunnevad, et kannavad oma õlul elurikkuse vähenemise piiramiseks ja kliimamuutuste ohjeldamiseks mõeldud uute meetmete raskust.

Hollandi statistikabüroo CBS teatel emigreerus aastatel 2010–2015 vaid 100 põllumajandustootjat. Maaklerfirma "Interfarms", kes aitab põllumeestel maad osta ja müüa, hindas, et alates 2015. aastast, kui jõustusid uued fosfaatheite piiramise reeglid, kasvas see umbes 75 tootja võrra aastas. Uute reeglitega, mis vähendavad lämmastiku heitkoguseid, suurendatakse põllumajandustootjate väljarännet veelgi.

EFEKTIIVSUSEL ON HIND

Hollandi põllumajandusettevõtete probleemid tulenevad nende tõhususest ja intensiivsusest. Vaatamata väiksusele on Holland maailma suuruselt viies piimatoodete eksportija ja väärtuse suuruselt teine toiduainete eksportija Ameerika Ühendriikide järel. Wageningeni ülikooli hinnangul ulatus Hollandi põllumajanduse eksport eelmisel aastal rekordiliselt 95,6 miljardi euroni. Kuid sellel on oma hind: riigi 3,8 miljonit lehma toodavad nii palju sõnnikut, et sellest ohutuks vabanemiseks pole piisavalt ruumi. Põllumajandus on ka Natura 2000 alade suurim lämmastikuallikas.

LIIGA PALJU INIMESI JA TEGEVUSI VÄIKSEL MAA-ALAL

Rida kohtuotsuseid sunnib valitsust meetmeid karmistama. 2019. aasta kohtuotsus külmutas uued load lämmastikuheidet põhjustavatele tegevustele, mõjutades transpordi, põllumajandust ja infrastruktuuri. Põllumajanduse jaoks soovitati rangeid meetmeid, sealhulgas lubatud kariloomade arvu vähendamine poole võrra ja saastavate põllumajandusettevõtete vabatahtlik tegevuse lõpetamine. Tuhanded vihased talupidajad piirasid selle vastu protestiks Haagi, kus asuvad Hollandi valitsusasutused.

Hollandi põllumajandust iseloomustab "liiga palju inimesi ja tegevusi väikesel maa-alal". Odavam on Saksamaal maad rentida, kui Hollandis fosfaadi kasutusõigust osta. Välismaale kolimine on hea võimalus ka neile suurte perede noorematele lastele, kes ei ole talu pärijate hulgas. Loe lähemalt [SIIT](#).

2019. aasta kohtuotsusega külmutati uute lubade andmine lämmastikuheidet põhjustavatele tegevustele.

SUPERMARKET TAHAB BELGIAS RANNAKARPE KASVATADA

Uus kasvandus kohtab kohalike vastuseisu

Supermarketite grupp Colruyt sai 2020. aasta detsembris kätte vajalikud load, et luua Belgia rannikule Nieuwpoorti lähedale uus rannakarpide, austrite ja vetikate kasvandus. Uus kasvandus rajatakse Westdiepi piirkonda, umbes viis kilomeetrit Nieuwpoorti ja Koksijde rannikust eemale. Nieuwpoorti linn vaidlustas plaanid ja ütles, et kavatseb tegevus- ja keskkonnalubade andmise edasi kaevata.

Rahva jaoks, kes nii väga armastab rannakarpe, on Belgias omatoodangust selgelt puudus: valdav osa siin nii innukalt tarbitavatest rannakarpidest pärineb Hollandist. Aastaks 2022 see kõik muutub, ütleb Colruyt. Siis korjatakse Belgias esimene kaubanduslik saak. Aasta pärast seda jõuab tootmine täisvõimsuseni, mis on hinnanguliselt 500 tonni. Hiljem alustab kasvandus austrite ja söödavate vetikate tootmist - see on iseenesest üha populaarsem toiduaine, aga ka teiste toiduainete koostisosa.

SUUREPÄRANE ALTERNATIIV LIHALE

Miks kasvatada rannakarpe? Karbid ja merevetikad on lähiaastatel sagedamini menüüs. Need sisaldavad vähe rasva ja neil on soodne valgusisaldus, mistõttu on need suurepäraseks alternatiiviks lihale. Neid ise kasvatades tahab Colruyt olla võimeline kasvavale nõudlusele paremini reageerima, edendades samal ajal kvaliteeti, värskest ja jätkusuutlikkust.

NIEWPOORTI LINN ON KASVANDUSE VASTU

Kuid projekt on kohanud peamiselt Nieuwpoorti linna vastuseisu. Oktoobris 2020 viis linn projekti Riiginõukokku, et vaidlustada litsentside andmine juba enne, kui see üldse aset leidis ja selle tulemus on veel teadmata. Nieuwpoort väidab, et see asukoht ei sobi Colruyti kavandatud ulatuses kasvandusprojektiks. "Kalanduse jaoks on üks oluline küsimus: jätke piisavalt ruumi. Siin pole seda austatud," ütles kalanduse alevivolinik Kris Vandecasteele. Jääme oma seisukoha juurde: see asukoht on kalanduse ja turismi jaoks väga halb. Kuigi Nieuwpoortis on kalapüük ainult 200 töökohta, on värskest tarnitud kala meie turismi jaoks ülitähtis. Kasvandus kujutab ohtu ka väikelaevadele", ütles ta.

"Selle projekti jaoks puudub avalik toetus. Rääkisin täna mõne kalamehega ja nende näod kõneldes palju. See on söda. Colruyt soovib koostööd, kuid meie seisukoht on: ei. Mitte selles kohas. Oleme pakkunud välja teise asukoha, kaugemale merele. Kuid see ei huvita Colruyti. Sel hetkel on keeruline diskussiooni pidada."

COLRUYT OTSIB KOHALIKKE PARTNEREID

Vajalikud load käes, asub Colruyt nüüd partnereid otsima plaani elluviimiseks. "Eelistatult kohalikud, Belgia partnerid," ütles Colruyti kvaliteedi- ja tootmisjuht Stefan Goethaert. „Nii saame aidata kaasa kohalikele tööhõivele ja innovatsioonile Belgia vesiviljelus- ja toidusektoris. Meil on heameel, et meiega koostööd teeb Belgia hüdrotehnoloogiagrupp DEME."

Loe lähemalt [SIIT](#).

Lehe väljaandmist toetab:

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Põllumajanduskoda

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Pärnu mnt. 141
Tallinn 11314
Telefon: 6009 349
E-post: info@epkk.ee
www.epkk.ee